

Міністерство культури та інформаційної політики України
Закарпатська академія мистецтв
Кафедра декоративно-прикладного мистецтва

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з навчальної роботи

Бокшан А.М.

"29" серпня 2020 року

СИЛЛАБУС

ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА»

Освітній ступінь	Бакалавр
Спеціальність/ Освітня програма	022 Дизайн / ОПП «Дизайн» 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація / ОПП «Живопис»; «ДПМ»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Рік викладання / семестр	2020-2021 / I семестр; II семестр
Обсяг дисципліни (кредити/години)	3 ЄКТС / 90 годин з них: лекції – 62 год. семінарські заняття – 10 год. самостійна робота – 36 год.
Мова викладання	Українська
Форма контролю	Екзамен
Викладач	Приймич Михайло Васильович, д-р. мистецтвознавства
e-mail	mpryumych@yahoo.com
Інформація про консультації	Очне / Онлайн (за потреби)

АНОТАЦІЯ

Мета навчальної дисципліни. Формування знань у студентів про особливості розвитку мистецтва на землях України, поглиблення термінологічних знань, продовження формування базових понять та категорій з історії мистецтва на основі матеріалу безпосередньо пов'язаного з мистецтвом України. З'ясування основних етапів розвитку художньої культури України та світу; вивчення переважаючих художніх принципів у певну епоху, що мали вплив на подальший розвиток художнього процесу країни; зростання професійного рівня студента, зокрема в розвитку його теоретично-світоглядних понять та у формуванні чіткішого бачення культурного внеску України в систему культурних цінностей Європи. Для цього враховується набутий історичний досвід, погляди на мистецтво, релігійні доктрини та філософські концепції, а також погляди на сучасне мистецтвознавство. Курс Історія українського мистецтва є важливим компонентом формування знань з Історії світового мистецтва.

Завдання навчальної дисципліни. Головне завдання предмета є допомогти студентам у самостійній роботі над питаннями розвитку мистецтва, у підвищенні рівня теоретичних знань у галузі українського мистецтва, формування цілісної картини світу (наукового світогляду), у підготовці їх до життя у суспільстві.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

1. Історико-теоретичні основи і засади історії образотворчого мистецтва.
2. Необхідну для фахового спілкування термінологічну базу.
3. Визначати хронологічні рамки певної художньої епохи та особливості художньої мови мистецтва краю в контексті Українського.
4. Розкрити головні етапи у творчості відомих митців, вивчення яких передбачено програмою.
5. Орієнтуватися у процесах сучасного мистецького життя.

вміти:

1. Проводити аналіз творів мистецтва.
2. Фахово формулювати власну думку.
3. Визначити хронологічні межі мистецького періоду за його художніми ознаками;
4. Критично аналізувати сучасні художні процеси.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Географічне положення та археологічні пам'ятки мистецтва України.

Тема 1. Особливості мистецького розвитку України та історія формування українського мистецтвознавства.

Тема 2. Первісні стоянки на території України. Пам'ятки Мізинської та Кирилівської стоянок.

Тема 3. Археологічні пам'ятки в Україні доби неоліту Пам'ятки Кам'яної могили та Трипільської культури.

Тема 4. Мистецтво скіфо-сарматського світу та грецьких міст колоній на території України.

Тема 5. Культура та мистецтво стародавніх слов'ян на території України.

Змістовий модуль 2. Мистецтво Русі-України

Тема 1. Хрещення Русі-України та формування християнської культури.

Тема 2. Архітектура Русі-України X – першої половини XII ст.

Тема 3. Архітектура Русі-України другої половини XII – XIII ст.

Тема 4. Монументальний та станковий живопис Русі-України XI – XIII ст.

Змістовий модуль 3. Мистецтво України доби Середньовіччя

Тема 1. Пам'ятки середньовічного будівництва в Україні. Архітектура XIV–XVI ст.

Тема 2. Український монументальний живопис XIV–XVI ст.

Тема 3. Український іконопис та іконописні школи XIV–XVI ст.

Тема 4. Українська мініатюра та початки українського книгодрукування.

Змістовий модуль 4. Культурний процеси в Україні XVII–XVIII ст.

Тема 1. Архітектура України XVII – першої пол. XVIII ст. Особливості архітектури бароко в Україні.

Тема 2. Дерев'яна архітектура України XVII – першої половини XVIII ст. Особливості архітектурних шкіл.

Тема 3. Монументальний та станковий живопис України XVII – першої половини XVIII ст. Школи та майстри.

Тема 4. Скульптура та декоративна пластика України XVII – першої половини XVIII ст. Майстри та їхні твори.

Змістовий модуль 5. Ідеї класицизму в українському мистецтві XVIII – першої половини XIX ст. та ідеї національного відродження.

Тема 1. Мистецтво в Україні XVIII – першої половини XIX ст. Архітектура доби класицизму.

Тема 2. Скульптура в Україні XVIII – першої половини XIX ст. Особливості розвитку пластики на території Російської та Австрійської імперій.

Тема 3. Роль академій у формуванні образотворчого мистецтва на території України у XVIII – першої половини XIX ст.

Тема 4. Творчість Тараса Шевченка. Академічна школа та пошуки нових ідей

Змістовий модуль 6. Формування художніх шкіл в Україні та ідеї романтизму.

Тема 1. Розвиток художніх шкіл, виставкової діяльності та мистецтвознавства в Україні початку другої половини XIX – початку XX ст.

Тема 2. Будівництво в Україні початку другої половини XIX – початку XX ст.

Тема 3. Живопис в Україні початку другої половини XIX – початку XX ст.

Тема 4. Шляхи розвитку скульптури в Україні початку другої половини XIX – початку XX ст.

Змістовий модуль 7. Українське мистецтво у часі зростання національної само ідентифікації

Тема 1. Українське мистецтво часу Визвольних змагань, створення Академії мистецтв в Києві.

Тема 2. Український авангард. Напрямки мистецтва, представники течій та твори мистецтва.

Тема 3. Мистецтво України міжвоєнного періоду.

Тема 4. Українське мистецтво 1940- 1980-х рр.

Тема 5. Мистецтво української діаспори.

Тема 6. Шляхи розвитку мистецтва в сучасній Україні.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин		
	лекції	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1.			
Тема 1. Особливості мистецького розвитку України та історія формування українського мистецтвознавства.	2		
Тема 2. Первісні стоянки на території України. Пам'ятки Мізинської та Кирилівської стоянок.	2		
Тема 3. Археологічні пам'ятки в Україні доби неоліту. Пам'ятки Кам'яної могили та Трипільської культури.	2		
Тема 4. Мистецтво скіфо-сарматського світу та грецьких міст колоній на території України.	2		
Тема 5. Культура та мистецтво стародавніх слов'ян на території України.	2		
Разом за змістовим модулем 1	10		
Змістовий модуль 2.			
Тема 1. Хрещення Русі-України та формування християнської культури.	2		
Тема 2. Архітектура Русі-України X – першої пол. XII ст.	2		
Тема 3. Архітектура Русі-України другої пол. XII – XIII ст.	2		
Тема 4. Монументальний та станковий живопис Русі-України XI – XIII ст.	2		
Разом за змістовим модулем 2	8		
Змістовий модуль 3.			
Тема 1. Пам'ятки середньовічного будівництва в Україні. Архітектура XIV–XVI ст.	2		
Тема 2. Монументальний живопис XIV–XVI ст. в Україні.	2		
Тема 3. Іконопис та іконописні школи XIV–XVI ст. України.	2		
Тема 4. Українська мініатюра та початки українського книгодрукування.	2		
Разом за змістовим модулем 3	8		
Змістовий модуль 4.			
Тема 1. Архітектура України XVII – першої пол. XVIII ст. Особливості архітектури бароко в Україні.	2		
Тема 2. Дерев'яна архітектура України XVII – першої пол. XVIII ст. Особливості архітектурних шкіл.	2		
Тема 3. Монументальний та станковий живопис України XVII – першої половини XVIII ст. Школи та майстри.	2		
Тема 4. Скульптура та декоративна пластика України XVII – першої половини XVIII ст. Майстри та їхні твори.	2		
Разом за змістовим модулем 4	8		
Змістовий модуль 5.			
Тема 1. Мистецтво в Україні XVIII – першої пол. XIX ст. Архітектура доби класицизму.	2		
Тема 2. Скульптура в Україні XVIII – першої половини XIX ст. Особливості розвитку пластики на території Російської та Австрійської імперій.	2		
Тема 3. Роль академій у формуванні образотворчого мистецтва в Україні у XVIII – першої пол. XIX ст.	2		
Тема 4. Творчість Тараса Шевченка. Академічна школа	2		

та пошуки нових ідей.			
Разом за змістовим модулем 5	8		
Змістовий модуль 6.			
Тема 1. Розвиток художніх шкіл, виставкової діяльності та мистецтвознавства в Україні початку другої пол. XIX – початку XX ст.	2		
Тема 2. Будівництво в Україні початку другої половини XIX – початку XX ст.	2		
Тема 3. Живопис в Україні початку другої половини XIX – початку XX ст.	2		
Тема 4. Шляхи розвитку скульптури в Україні початку другої половини XIX – початку XX ст.	2		
Разом за змістовим модулем 6	8		
Змістовий модуль 7.			
Тема 1. Українське мистецтво часу Визвольних змагань, створення Академії мистецтв в Києві.	2		
Тема 2. Український авангард. Напрямки мистецтва, представники течій та твори мистецтва.	2		
Тема 3. Мистецтво України міжвоєнного періоду.	2		
Тема 4. Українське мистецтво 1940- 1980-х рр.	2		
Тема 5. Мистецтво української діаспори.	2		
Тема 6. Шляхи розвитку мистецтва в сучасній Україні.	2		
Разом за змістовим модулем 7	12		
Підсумковий контроль	-	2	-
Усього	62	4	66

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ / ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна / індивідуальна робота виконується студентами в позааудиторний час і передбачає:

- опрацювання прослуханого лекційного матеріалу;
- опрацювання джерел рекомендованої літератури з дисципліни;
- вивчення окремих питань, що винесені на самостійне опрацювання;
- написання рефератів.

Перелік питань, що виносяться на самостійне опрацювання

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Трипільська культура: пам'ятки мистецтва, особливості вивчення та історія розвитку.	2
2	Особливості розвитку європейських стилів на сході Угорського королівства.	2
3	Західноєвропейські впливи та регіональні форми у розвитку мистецтва Закарпаття XVIII ст.	2
4	Особливості національного відродження Закарпаття у XIX ст.	2
5	Значення образотворчого мистецтва для презентації культури краю в Україні і світі.	2
	Разом	10

КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Домінуючою методою навчання при викладанні теоретичної дисципліни «Історія українського мистецтва» є лекції та практично-семінарські заняття.

Поточний контроль знань студентів – це оцінювання навчальних досягнень протягом навчального семестру усіх видів аудиторної роботи. Поточний контроль здійснюється переважно в аудиторний час і передбачає оцінку виконання тестових і практичних завдань, опитування з метою визначення рівня теоретичної підготовки до занять, оцінку реферату.

Підсумковий контроль знань студентів проводиться після завершення усіх видів навчальної роботи з відповідних змістовних модулів. Також враховується оцінка за реферат.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання аудиторної роботи: повнота розкриття питань; логіка викладання, культура мови; емоційність та переконаність; використання літератури; вміння робити порівняння, висновки; вміння самостійно готувати матеріал; інше.

Критерії підсумкового оцінювання знань студента:

- 90-100 балів – за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в рекомендованих літературних джерелах; вміння аналізувати явами, які вивчаються, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні відомості під час виконання тестових завдань;
- 82-89 балів – за ґрунтовні знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні відомості під час виконання тестових завдань;

- 74-81 балів – за міцні знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні неточності; вміння застосовувати теоретичні відомості під час виконання тестових завдань;
- 64-73 балів – за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних відомостей під час виконання тестових завдань;
- 60-63 балів – за незнання значної частини навчального матеріалу, невміння застосовувати теоретичні відомості під час виконання тестових завдань;
- 00-59 балів – за незнання навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання; невміння орієнтуватися під час виконання тестових завдань; незнання основних фундаментальних положень.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Європейська шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ЛІТЕРАТУРА

1. Історія українського мистецтва: У 6 т. — Київ, 1968. — Т. 1, 2.
2. Історія української літератури: У 8 т. — Київ, 1967. — Т. 1.
3. Історія української музики: У 6 т. — Київ, 1989. — Т. 1.
4. Історія Української РСР. — Т. 1, кн. 2. — Київ, 1979

Базова

5. Жолтовський М. Монументальний живопис на Україні XVII — XVIII ст. — Київ, 1988.
6. Жолтовський П. М. Український живопис XVII — XVIII ст. — Київ, 1978.
7. Логвин Г. Н. Украинское искусство XI — XVIII вв. — Москва, 1963.
8. Овсійчук В. А. Українське малярство X — XVIII ст.: Пробл. кольору. — Львів, 1996.
9. Овсійчук В. А, Українське мистецтво XIV — першої половини XVII століття. — Київ, 1985

Допоміжна

10. Антонович Д. Із історії церковного будівництва на Україні. — Прага, 1925.
11. Антонович Д. Скорочений курс історії українського мистецтва. — Прага, 1923.
12. Голубець М. Начерк історії українського мистецтва. — Львів, 1922.
13. Павлуцкий Г. Деревянные и каменные храмы // Древности Украины. — К., 1905.
14. Сіцинський Є. Оборонні замки Західного Поділля. — К., 1928.
15. Січинський В. Ukrajinska architektura — L'architecture ukrainienne. — Brno, 1924.
16. Таранущенко С. Мистецтво Слобожанщини XVII — XVIII вв. — Харків, 1928.
17. Щербаківський В. Архітектура у різних народів і на Україні. — Львів, 1911.
18. Щербаківський В. Українське мистецтво. — Відень, 1913. Т. 1; Прага, 1926, Т. 2.
19. Obminski J. O cerkwiach drewnianych w Galicji // Sprawozdanie komis, do badan hist. sztuki. — Kraków. Т. IX.
20. Zaloziecky W. Gotische und barocke Holzkirchen in Karpatenländern. — Wien, 1926.
21. Александрович В. Львівські малярі кінця XVI століття. — Львів, 1998.
22. Александрович В. Мистецтво Галицько-Волинського князівства. — Львів, 1999.
23. Білецький П. Український портретний живопис XVII — XVIII ст.: Пробл. становлення і розвитку. — Київ, 1969; видання російською мовою: Белецкий П. Украинская портретная живопись XVII — XVIII вв. — Ленинград, 1981.
24. Владимиров П. Доктор Франциск Скорина: Его переводы, печатные издания и язык. — Санкт-Петербург, 1888.
25. Дрогобицькі храми Воздвиження та Святого Юра у дослідженнях (Перші читання). — Дрогобич, 1998.
26. Жолтовський П. М. Художнє лиття на Україні. — Київ, 1973.
27. Жуковський А. Петро Могила й питання єдності церков. — Київ, 1997.
28. Запаско Я. П. Мистецтво книги на Україні в XVI — XVIII ст. — Львів, 1971.
29. Запаско Я. П. Мистецька спадщина Івана Федорова. — Львів, 1974.
30. Запаско Я. П. Мистецькі рукописні пам'ятки України. — Львів, 1997.
31. Зернова А. С. Начало книгопечатания в Москве и на Украине. — Москва, 1947.

32. Ісаєвич Я. Літературна спадщина Івана Федорова. — Львів, 1989.
33. Ісаєвич Я. Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні. — Львів, 1975; 2-ге вид.: Львів, 1983.
34. Логвин Г. Н. З глибин: Давня книж. мініатюра XI — XVIII ст. — Київ, 1974.
35. Міляєва Л. С. Стінопис Потелича. — Київ, 1969.
36. Петренко М. З. Українське золотарство XVI- XVIII ст. — Київ, 1970.
37. Спаський І. Г. Дукати і дукачі України. — Київ, 1970.
38. Степовик Д. В. Українсько-болгарські мистецькі зв'язки. — Київ, 1975.
39. Толочко П. Київська Русь. — Київ, 1996.
40. Ушкалов А. Світ українського бароко. — Харків, 1994.
20. Програма національно-громадянського виховання студентської молоді. Львів. 1999.
21. Русова С. Вибрані педагогічні твори. К.: Освіта.
22. Рудницька О.П., Болгарський А.Г., Свистельнікова Т.К). Основи педагогічних досліджень. - К: Експрес - об'ява. 1998. -14.3с.
23. Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка. - К.: ІЗМН, 1997.
24. Національна ідея в працях українських педагогів 20-30-х років XX ст. / Педагогіка і психологія. 1999/. -АУЗ.
25. Сучасна вища школа; психолого-педагогічний аспект: Монографія /За ред. Н.І. Ничкало. - К. 1999